Raadsvoorstel

Onderwerp : Regionale Energiestrategie (RES) Twente 1.0

Zaaknr / Documentnr. : 21Z00658/21.0014453
Portefeuillehouder : J. van Essen

Losser, 8 juni 2021

Voorstel

1. De Regionale Energiestrategie (RES) Twente 1.0. als strategisch koersdocument vast te stellen.

Samenvatting

De RES Twente 1.0 is een belangrijke stap om te komen tot een bijdrage vanuit Twente aan het Klimaatakkoord. Dit draagt bij aan een vermindering van de CO2-uitstoot met 95% in 2050, met als tussenstap een vermindering van 49% in 2030. Hoofddoelstellingen voor 2030 bestaan uit het duurzaam opwekken van 1,5 TWh en de realisatie van een Regionale Structuur Warmte om gebouwen duurzaam te verwarmen zonder fossiele brandstoffen (dus aardgasvrij). Hiermee wordt beoogd de klimaatverandering zoveel mogelijk tegen te gaan.

De RES Twente vraagt colleges, bestuur, volksvertegenwoordigers (14 Twentse gemeenteraden, Algemeen Bestuur waterschap Vechtstromen en Provinciale Staten) om het *strategische koersdocument* vast te stellen en zo bij te dragen aan de doelen uit het Nationaal Klimaatakkoord. Tevens wordt gevraagd akkoord te gaan met een inspanningsverplichting om de doelstellingen voor zowel duurzame opwek elektriciteit als voor de warmteopgave te realiseren. De bijlagen bestaan uit achtergrondinformatie en worden niet vastgesteld. De RES werkt aan regionale beleidsvorming waarbij de partners gelijkwaardige verantwoordelijkheden hebben in de samenwerking.

Aanleiding

Op 28 juni 2019 heeft het kabinet de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015) bekend gemaakt in de vorm van het Nationaal Klimaatakkoord. In dertig energieregio's in Nederland vindt een uitwerking plaats waar en hoe elektriciteit op land gezamenlijk 35 Terawattuur (TWh) duurzaam opgewekt kan worden in 2030. Maar ook welke warmtebronnen te gebruiken zijn in samenhang met de warmtevraag en welke warmte-infrastructuur daarvoor nodig is, zodat woningen en (bedrijfs)gebouwen van het aardgas af kunnen. Voor Twente is de Regionale Energiestrategie Twente (RES Twente) uitgewerkt door de veertien gemeenten samen met provincie Overijssel, waterschappen, netbeheerders, Twence, kennisinstellingen, woningcorporaties en belanghebbenden.

De RES Twente 1.0 beschrijft de bijdrage van Twente. De gemeente Losser maakt via de Noordoost Twentse gemeenten deel uit van deze Twentse samenwerking en levert daarmee

haar bijdrage aan het Klimaatakkoord. De Noordoost Twentse gemeenten dragen gezamenlijk - onder voorbehoud van goedkeuring door de gemeenteraden - 225 GWh bij aan de RES Twente van 1,5TWh.

Na het opleveren van de concept-RES Twente in april 2020 is hard gewerkt om van de uitgewerkte bouwstenen te komen tot een concreter voorstel. In de periode van maart tot en met april 2021 is het voorlopig ontwerp RES Twente 1.0 beschikbaar gesteld, toegelicht en voorgelegd aan de gemeenten, waterschap en provincie. De volksvertegenwoordigers zijn in de gelegenheid gesteld om moties of reacties te versturen. Deze zijn verzameld in bijlage 1 bij de RES Twente 1.0 Hierin is ook opgenomen hoe deze zijn verwerkt.

<u>Wijzigingen op hoofdlijnen</u>
Wijzigingen ten opzichte van het voorlopig ontwerp RES Twente 1.0:

- De RES Twente 1.0 is opgeleverd in de vorm van een strategisch koersdocument en een bijlagenboek.
- Het koersdocument wordt voorgelegd ter besluitvorming.
- In het koersdocument wordt naar de bijlagen met achtergrondinformatie verwezen waar nodig. Het bijlagenboek wordt <u>niet</u> vastgesteld.
- De procesafspraken zijn opgenomen in hoofdstuk 2. De volgorde van deze afspraken is gewijzigd en er zijn afspraken herschreven of toegevoegd. Dit is bedoeld ter verduidelijking voor de besluitvorming en geeft beslissers en belanghebbenden meer inzicht en sturing op het vervolgproces.
- De wijzigingen in de procesafspraken zijn doorgevoerd naar aanleiding van de reacties die zijn ontvangen. De procesafspraken uit het voorlopig ontwerp zijn in essentie behouden. De RES Twente komt hiermee tegemoet aan de kansen en zorgen van volksvertegenwoordigers, partners en belanghebbenden:
    - De afsprakenrubriek ‘Samen met de omgeving’ is naar voren gehaald, omdat betrokkenheid van de samenleving zeer belangrijk wordt gevonden en volgens velen onderbelicht is gebleven.
    - De afsprakenrubriek ‘Haalbaar, betaalbaar en schaalbaar’ is toegevoegd, omdat de komende periode expliciet aandacht wordt gevraagd voor:
        - Energiebesparing, omdat energie die we niet gebruiken, ook niet hoeven op te wekken en dat leidt dus per definitie tot een betere betaalbaarheid.
        - Een efficiënt energiesysteem, omdat voor de uitbreiding van de netcapaciteit afstemming moet plaatsvinden over de zoekgebieden én de benodigde investeringen, zodat een zo hoog mogelijk rendement wordt bereikt, tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.
    - Afstemming over regionale uitgangspunten voor ruimtelijke kwaliteit is opgenomen als procesafspraak.
    - De Twentse Energie Agenda is toegevoegd met een programmeer- en een onderzoekstafel voor RES Twente 2.0 en verder.
- De regionale koers is opgenomen om de uitgangspunten voor de overkoepelende strategie toe te lichten. Vervolgens worden de aanpak voor opwek elektriciteit, de Regionale Structuur Warmte en de Twentse Energie Agenda in afzonderlijke hoofdstukken toegelicht.
- Binnen de aanpak voor duurzame opwek elektriciteit is de voorkeursvolgorde uitgewerkt. Hierin zijn verschillende suggesties van diverse volksvertegenwoordigers en verschillende belanghebbenden overgenomen.

Bijdrage Losser versus ambitie
Voor het aandeel van de gemeente Losser is aansluiting gezocht bij het geldende coalitieakkoord 2018-2022 en de Toekomstvisie Duurzaam Losser 2040. Deze documenten zijn daarmee het kader waarbinnen het college een Lossers bod heeft gedaan.

Het gezamenlijke bod van de Noordoost Twentse gemeenten is teruggebracht naar 225GWh duurzame opwek van elektriciteit. Losser heeft zich hierbij aangesloten. Per gemeente ca. 57 GWh.

Zoekgebieden worden niet vastgesteld.
Bij het vaststellen van de RES Twente 1.0 worden geen zoekgebieden vastgesteld. De zoekgebieden wind worden pas na de zomer bij de besluitvorming over het windbeleid vastgesteld. Ons windbeleid is daarmee leidend voor locaties voor grootschalige opwek.

Moties gemeente Losser
Op 20 april heeft de raad bij de behandeling van het voorlopig ontwerp RES Twente 1.0 een 10-tal moties aangenomen en verzonden naar de stuurgroep RES Twente.
In bijlage *'Reflecties op de moties gemeente Losser'* zijn de reflecties van de stuurgroep RES Twente en het college op de moties weergegeven. Corsanummer: 21.0015575

Argumenten

1.1. Partijen hebben zich gecommitteerd aan deelname RES proces

Alle Twentse gemeenten (via VNG), Provincie en Waterschappen hebben het klimaatakkoord ondertekend en de startnota vastgesteld. Hiermee hebben zij zich gecommitteerd aan deelname aan het RES proces. Als Twentse gemeenten, provincie Overijssel en Waterschappen Vechtstromen en Rijn en IJssel willen we een steentje bijdragen, binnen de reële mogelijkheden die we in Twente hebben, waarbij we gebruik maken van het afwegingskader uit de Startnota RES-Twente.

1.2. Uitkomst komt voort uit een gelopen proces

Het energie-bod dat in de RES Twente opgenomen is komt voort uit het gelopen proces om gezamenlijk tot een regionaal plan te komen. De Noordoost Twentse gemeenten werken op het vlak van de energietransitie intensief samen. De Noordoost Twentse gemeenten hebben een gezamenlijk bod van 225 GWh uitgebracht voor de bijdrage aan de RES-Twente.

De RES Twente 1.0 is opgeleverd in de vorm van een strategisch koersdocument en een bijlagenboek. Het koersdocument wordt voorgelegd ter besluitvorming. In het koersdocument wordt naar de bijlagen met achtergrondinformatie verwezen waar nodig. Het bijlagenboek wordt niet vastgesteld. De procesafspraken zijn opgenomen in hoofdstuk 2. De volgorde van deze afspraken is gewijzigd en er zijn afspraken herschreven of toegevoegd. Dit is bedoeld ter verduidelijking voor de besluitvorming en geeft beslissers en belanghebbenden meer inzicht en sturing op het vervolgproces. De wijzigingen in de procesafspraken zijn doorgevoerd naar aanleiding van de reacties die zijn ontvangen. De procesafspraken uit het voorlopig ontwerp zijn in essentie behouden. De RES Twente komt hiermee tegemoet aan de kansen en zorgen van volksvertegenwoordigers, partners en belanghebbenden.

1.3. Moties en reacties colleges en raden op voorlopig ontwerp RES 1.0 april 2021 zijn verwerkt.

Het college van de gemeente Losser heeft op 30-03-2021 haar commitment uitgesproken over het voorlopig ontwerp RES Twente 1.0 en aangeboden aan de Raad. De Raad heeft op 20-04-2021 kennisgenomen het voorlopig ontwerp RES Twente 1.0 en heeft daarop zijn moties en reacties ingediend en hebben diverse belanghebbenden in diverse bijeenkomsten

en gesprekken hun inbreng geleverd. In bijlage 1 van de RES Twente 1.0 is de rode draad van de reacties aangeven en hoe de reacties en moties zijn verwerkt.

1.4. Twentse Energieagenda wordt ingevoerd.

Een aantal moties en opmerkingen van belanghebbenden gaat over mogelijke ontwikkelingen van nieuwe technieken en de onderlinge afstemming van projecten en lokale koppelkansen. Hiervoor wordt in de periode van de RES 1.0 naar de RES 2.0 gewerkt met een Twentse Energieagenda. Hierin wordt een programmeertafel en een onderzoekstafel gevormd met partners uit het bedrijfsleven, onderwijs en overheden om ontwikkelingen op de voet te volgen en kansen te kunnen signaleren voor Twente.

Kanttekeningen

1 Wat wanneer college of raad niet in kan stemmen met de RES 1.0?

Tijdens het bestuurlijke afstemmingsoverleg is aangegeven dat de RES Twente 1.0 gezien moet worden als een strategisch koersdocument. Elke partij afzonderlijk zal zich zwaarwegend inspannen om de bijdrage aan duurzame elektriciteit opwek in GWh die ze hebben toegezegd ook te gaan realiseren onderweg naar 2030 en draagt daarnaast bij aan de uitwerking van de regionale structuur warmte van Twente (in coalities).

Wanneer een college of raad uiteindelijk niet instemt met de definitieve RES 1.0 kan het escalatiemodel[1], zoals omschreven in de startnota RES Twente in werking worden gesteld. Alle partijen hebben de startnota vooraf vastgesteld.

2 Procesafspraken

Gemeenten zijn onderweg naar de RES 1.0 aan de slag gegaan met de vormgeving van het lokale beleid en hebben zoekgebieden voor grootschalige opwek bekend gemaakt, uitsluitingsgebieden aangewezen of energieprojecten vanuit de samenleving gefaciliteerd. Gemeenten volgen daarin hun eigen werkwijze of tempo.

3 Planologisch kader

De opgaven van de RES Twente 1.0 voor elektriciteit en warmte moeten uiteindelijk juridisch verankerd worden in het beleid voor de fysieke leefomgeving. Omdat ruimtelijke ordening gedecentraliseerd is moeten keuzes tussen functies, opgaven en belangen primair gemaakt worden door de provincie en de gemeenten. Er is daarom gekozen om de uitwerking van de RES Twente 1.0 vast te leggen in de instrumenten van de Omgevingswet:

- Gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI)
- Provinciale omgevingsvisie (POVI)
- Nationale omgevingsvisie (NOVI)

De RES Twente 1.0 zelf is geen Structuurvisie. De RES Twente 1.0 hoeft niet formeel ter inzage te liggen, maar het voorlopig ontwerp is openbaar beschikbaar gesteld voor vragen en reacties.

Kosten en dekking – incidenteel / structureel (bijv. onderhoudskosten)

Deelname aan de regionale samenwerking is tot op heden kosten neutraal voor de gemeenten tot het einde van 2021, maar vraagt wel inzet van diverse lokaal betrokken

[1] Escalatie
De Energiestrategie Twente is gebaseerd op een aanpak die aansluit op regionale en lokale ambities. Tegelijkertijd is de afspraak tussen landelijke en decentrale overheden dat alle RES-en samen optellen tot een compleet landelijk plan van 35 TWh. Uitgangspunt bij de Energiestrategie Twente is dat er één realistisch plan namens de 14 gemeenten in Twente, de provincie en de waterschappen komt. Indien de bijdrage van de regio Twente te laag is of bepaalde gemeenten onvoldoende willen bijdragen zal de provincie haar sturingskracht inzetten. Deze sturingskracht wordt opgebouwd vanuit de voorkantsamenwerking (praten, confronteren en aanspreken) en kan uiteindelijk leiden tot een aan gemeente(n) toegewezen aandeel in het regionale plan.

ambtenaren/adviseurs. Voor het voortzetten van de RES organisatie zijn inmiddels vanuit de VNG en IPO middelen gevraagd van het Rijk.

Participatie
Parallel aan de ontwikkeling van de concept RES Twente naar de RES Twente 1.0 hebben diverse momenten plaatsgevonden, waarbij de bestuurders van de betrokken partners uit Twente met elkaar hebben gesproken over hun bijdrage aan de klimaatdoelstellingen. Tevens hebben op lokaal en regionaal niveau diverse bijeenkomsten plaatsgevonden voor inwoners en belanghebbenden vanuit verschillende perspectieven.

Inwoners, belangenorganisaties en volksvertegenwoordigers maken zich zorgen of het informeren en betrekken van de inwoners en ondernemers in Twente in voldoende mate is gebeurd. Als regionaal uitgangspunt stelt de RES Twente dat vervolgstappen in afstemming met de omgeving moeten worden gerealiseerd door subregionale samenwerking, gebiedsgerichte en grensoverschrijdende participatie en met minimaal 50% lokaal eigendom.

De lokale en regionale inbreng van de belanghebbenden is gebundeld en staat medio mei op www.energiestrategietwente.nl met een verwijzing naar de wijze waarop de inbreng is verwerkt in de RES Twente 1.0.

Vervolg
Hoe ver gemeenten zijn in de uitvoering wordt gemonitord in de RES Twente monitor. De voortgang van de uitvoering wordt elk half jaar geactualiseerd (in juni en dec).

De energiestrategie wordt tussen 2021 en 2030 iedere twee jaar door de volksvertegenwoordigers bijgesteld. Het is een dynamisch proces tussen gestelde doelen en maatschappelijke acceptatie.

Het college van burgemeester en wethouders van Losser;

secretaris, burgemeester,

Bijlagen behorende bij dit Raadsvoorstel

Omschrijving	Datum	Corsanummer
Regionale Energiestrategie Twente 1.0	17-05-2021	21.0013931
Bijlagenboek RES Twente 1.0 (niet ter vaststelling)	17-05-2021	21.0013932
Raadsbesluit Regionale Energiestrategie Twente 1.0	21-05-2021	21.0014470
Bijlage ‘Reflecties op moties gemeente Losser	02-06-2021	21.0015575